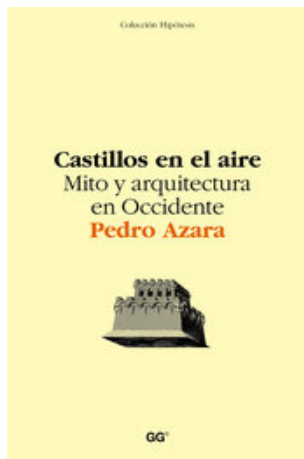

Crist, l'arquitecte

Dc, 20/07/2011 per Eloi Aran Sala
[Betel. Arquitectura, Art i Religió](#)

La pedra rebutjada pels constructors, ara és la pedra principal. ([Mc 12,10](#))

De Jesús de Natzaret en diem que és el Crist, l'ungit, amb una força tal que s'ha acabat adjectivant el subjecte. No vull entrar a fer disquisicions sobre títols cristològics, ni a posar en diàleg el Jesús Històric i al Crist de la Fe (si es que mai s'ha pogut dissociar l'un de l'altre). El que vull posar en relació és la figura complerta de Jesu-Crist amb la de l'arquitecte a rel del que m'ha suggerit la lectura de "[Castillos en el aire. Mito y arquitectura en Occidente](#)", del professor d'estètica a l'ETSAB [Pedro Azara](#).

Des d'una teologia ascendent (més "sinòptica"), el que sabem d'entrada és que Jesús era un tektoon, mot del qual ha derivat tècnic o tecnologia i arquitectura. El significat original de tektoon en grec era, precisament, el de fuster. Pedro Azara apunta que la tasca del fuster no distava tant del de l'arquitecte ja que hi ha una forta tradició que afirma que la cabana primigènica era feta de fusta -per exemple l'Essai sur l'architecture del teòric francès del s. XVIII, l'ex-jesuïta, Marc-Antoine Lauger-, com també és ben sabut que les formes clàssiques del temple grec són una "vampirització" o fossilització de construccions fetes amb fusta. N'hi ha que s'han volgut quedar aquí, considerant a Jesús de Natzaret un treballador, un company de treball per tants obrers que l'han pres per model, el "Jesús Obrero". També des d'aquesta visió s'ha volgut carregar les tintes i negar qualsevol indici que el Jesús històric tingués res a veure amb el que podria considerar-se un tècnic "superior", un cap d'obres, especialment quan intuïm la seva desafecció per les grans construccions del Temple ([Lc 21,5-6](#)). Així i tot, m'agrada pensar que Jesús va ser algú que, en la seva vida oculta, va habilitar espais per a la vida humana, fet que ja l'apropa més a la figura de l'arquitecte. Finalment, per fer justícia als sinòptics i a la teologia paulina, amb la resurrecció de Jesús projectada en la seva vida terrenal i en la de la comunitat, es comencen a usar termes en els que es presenta a Jesús com l'Arquitecte (per exemple: [Mt 16,18](#); [Ef 2,20](#)).

Però, aplicant una teologia descendent (més "joànica"), el Jesús Històric és el Verb Encarnat ([Jn1,1](#)), el que "al principi va crear el cel i la terra" ([Gn 1,1](#)). "Al principi", en hebreu és "Bereshit" i "va crear" és "barah", tot es dues comencen

per la lletra “b”, la “bet” hebrea, que també significa casa: “bayit”. Quan Déu crea fa un món habitable, separa, segrega, marca amb la Paraula un espai per a l’home. La tasca que Déu fa amb la Paraula performativa és la pròpia de l’arquitecte: delimitar un espai per al sentit humà. D’aquí que només Déu és pròpiament arquitecte: **“Si el Senyor no construeix la casa, és inútil l’afany dels constructors”** ([Sl 127,1](#)). Quan es va traduir la Bíblia al grec, la LXX, el mot “Bereshit” es va traduir per “en arché”, que té la mateixa arrel que *Archi-tektoon* i que pot voler dir “al principi” però també “el primer” (d’aquí “arque-bisbe” o “archi-duc”, etc). Que Crist sigui arquitecte vol dir que és el primer constructor, l’arqui-tektoon, el fundador d’un espai de vida on Déu Regna, el fonament del qual és l’estaca de la creu, l’axis mundi del cristià on l’assassí i el pecador poden trobar salvació ([Nm21,9](#)) i tornar a casa per restar-hi ja no com esclaus ([Lc15,29](#)) sinó

com a fills ([Jn 8,35](#)).

Encara donaria molt que parlar la relació entre la figura de Crist i la de l’arquitecte. Per exemple la comparació entre el tipus de “fundador assassí” (Caín, a la Bíblia, va ser el primer en fundar una ciutat: [Gn 4,17](#)) amb el del “fundador assassinat” com és el cas del Crist; o també la projecció de la ciutat celestial sobre la terra, de la que ja vaig parlar [aquí](#). Acabo: A la dreta teniu una miniatura de una Bíblia francesa del s. XIII de Jesucrist com arquitecte del món. Jesús porta un compàs, un símbol de l’arquitecte juntament amb l’escaire, i crea un cercle, un espai delimitat i tancat, fent del món una llar i identificant-se amb la Saviesa Creadora de Proverbis 8, 27.30: **“Jo hi era quan desplegava la volta del cel i marcava un horitzó a l’oceà; Jo era al seu costat com un mestre d’obres i feia les seves delícies cada dia, jugant davant d’ell sense parar.”**